

Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput VI. Regula tertia: laborans conscientia erroneâ, vincibiliter dictante
esse faciendum, quod reverà malum est, tenetur eam deponere. Quia, nisi
deposuerit, peccat, sive sequatur eam, sive contra ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

offensam Dei chimericam, id est quæ nec per-
tingat, nec non pertingat ad divinæ amicitia
dissolutionem, dicendo, ut dicit ipse, quod
ad committendam offensam, non pertingen-
tem ad dissolutionem divinæ amicitia, neces-
saria sit cognitio istius non pertingentia; sicut
ad committendam offensam, eò pertingentem,
necessaria est cognitio istius pertingentia.

35 2°. in sententia Navarri n. 30. relata of-
fensa gravis idè committi nequit, absque cog-
nitione gravitatis, quia alioqui committi pos-
set offensa gravior, quàm foret cognita; at-
que adèd gravior, quàm foret voluntaria. Cui
nihil simile sequitur ex eo quod offensa levis
committatur absque cognitione levitatis. Cùm
levitas non aggravet, sed alleviet malitiam;
nec aliud sit nisi offensa non pertingens ad di-
ctam dissolutionem; eo ipso proinde commit-
tatur, quo committitur offensa eò non per-
tingens. Ad quod sufficit cognitio offensa,
non cognita pertingentia illa. Cùm enim of-
fensa eò pertingens committi nequeat sine ali-
qua istius pertingentia cognitione, saltem vir-
tuali (si vera sit sententia illa) eo ipso quo
committitur offensa, absque ulla istius pertin-
gentia cognitione, committitur offensa non
pertingens; atque adèd offensa venialis. Nec
pluribus opus ad chimericam opinionem illam
refellendam.

CAPUT VI.

*Regula tertia: laborans conscientia erronea, vin-
cibiliter dictante esse faciendum, quod reve-
ra malum est, tenetur eam deponere. Quia,
nisi deposuerit, peccat, sive sequatur eam,
sive contra faciat.*

36 Quid enim peccet, eam sequendo, ratio
est, quia sicut ignorantia, sic error vin-
cibilis non excusat à peccato. Quod verò pec-
cet contra faciendum, ratio est, quia omne quod
contra conscientiam agitur, peccatum est, ut
constat ex dictis cap. 14.

37 Nec idèd homo tunc constitutus est in in-
evitabili necessitate peccandi. Quia peccatum
vitare potest, conscientiam deponendo. Eam
proinde deponere debet, ne peccet. Videri po-
test S. Thomas 1. 2. q. 19. a. 6. ad 3. ubi totam
hanc assertionem eleganter tradit his verbis:
*Sicut in syllogismis, uno inconvenienti dato,
necesse est alia sequi: ita in moralibus, uno in-
convenienti posito, ex necessitate alia sequuntur.
Sicut supposito quod aliquis querat inanem glo-
riam, sive propter inanem gloriam faciat quod
facere tenetur, sive dimittat, peccabit. Nec
tamen est inextricabiliter perplexus: quia potest
intentionem malam dimittere. Et similiter, sup-
posito errore rationis, vel conscientia, qui
procedit ex ignorantia non excusante, necesse
est quod sequatur malum in voluntate. Nec ta-
men homo est perplexus: quia potest ab errore
recedere, cum ignorantia sit vincibilis & vo-
luntaria.*

Non temerè tamen deponendus est error
sed prudenter. Aliàs perinde esset ac si non
deponeretur. Quia reverà non deprehenderetur
ut error; per consequens licitè & rationa-
biliter non deponeretur, sed cum periculo de-
ponendi conscientiam rectam. Ad prudentem
verò depositionem, sufficit rationabilis per-
suasio quod absque fundamento sufficienti con-
cepta fuerit: cum eo ipso explodenda sit, ve-
lut leviter & temerè concepta. Quod si con-
cepta fuerit ex fundamento existimato certo,
vel probabili, veritas (depositis præjudiciis
& inordinatis affectibus) investiganda est, do-
nec fundamenti falsitas vel insufficiencia appa-
reat. Et tunc error deponendus est.

CAPUT VII.

*Regula servanda ab eo qui laborat conscientia
perplexa.*

39 **R**egula prima: laborans conscientia vincibi-
liter perplexa, seu vincibiliter credens vel
dubitans, se peccaturum, sive hoc vel illud
fecerit, sive non fecerit, tenetur perplexita-
tem deponere. Quia tenetur peccatum vitare;
atque adèd medium ad id necessarium adhi-
bere. Quod profectò medium est depositio
perplexitatis: utpote, quæ non deposita, pec-
cat, utramvis partem elegerit, ut constat ex
dictis de conscientia vincibiliter errante.

40 *Regula secunda: laborans conscientia invin-
cibiliter perplexa, peccat, si eam partem elegerit,
in qua credit vel dubitat, gravius esse
peccatum. Quia ex duobus malis potest & de-
bet eligere minus.*

41 *Regula tertia: laborans conscientia invinci-
bilitè perplexa (quod non contingit in materia
juris naturalis) non peccat, si utramvis partem
elegerit, quando in utraque credit æquale esse
peccatum, vel minus in ea quam eligit. Tunc e-
nim peccatum ipsi non est liberum. Cùm illud ca-
vere nequeat. Ipsi quippe impossibile est utram-
que partem contradictionis vitare. Cùm igitur
ad impossibile nemo teneatur, nihil aliud
ab ipso Deus exigit, nisi ut ex duobus malis
eligat minus, si in aliqua ex duabus partibus
minus ipsi malum appareat, secundum quod
dicitur can. nervi. dist. 13. Cùm in dubiis con-
stringimur, utiliter minimis subdimur, ne in
magnis sine venia peccemus. Et ibidem canone
præcedenti: Duo mala, licet sint omnino cau-
tissimè præcavenda, tamen si periculi necessitas,
vel conscientia perplexitas, ex his unus perpe-
trare compulerit, id debemus resolvere, quod
minori nexu noscitur obligare. Quid autem ex
his levius, quidve sit gravius, pure (aliàs pie)
rationis acumine investigemus.*

CAPUT VIII.

Regula pro laborantibus conscientia scrupulosa.

42 **S**crupulus frequenter quidem est iudicium
Squoddam imperfectum, ad unam partem